Endringer i forskrift om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.

Oppsummering av høringsuttalelser og fastsettelse av forskriftsendringer om nødvendige forberedelser for innføring av nordisk balanseavregning og Elhub

Rapport februar 2017

11
2017

RAPPORT

Rapport nr 11-2017

Endringer i forskrift om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat

Redaktør: Guro Grøtterud

Forfattere: Uy Tran, Kalle Ellinggard, Lars Varden

Trykk: NVEs hustrykkeri
Opplag: 0
Forsidefoto: Public domain
ISBN 978-82-410-1561-8
ISSN 1501-2832

Sammendrag: NVE vedtar endringer i avregningsforskriften for å pålegge nettselskap og kraftleverandører å gjøre nødvendige forberedelser for nordisk balanseavregning og Elhub

Emneord: Parallellrapportering, nordisk balanseavregning (NBS), aktørgodkjenning, sertifisering, Elhub

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

Innhold

Forord **4**

1 Innledning **6**

2 Oppsummering av høringsinnspill og NVEs kommentarer **7**

2.1 Overordnede innspill til NBS og Elhub 7

2.1.1 Høringsinstansenes kommentarer 7

2.1.2 NVEs kommentarer 7

2.2 Ny § 5-10 om rapportering av avregningsdata i overgangsperiode til nordisk balanseavregning 7

2.2.1 Høringens forslag 7

2.2.2 Høringsinstansenes kommentarer 8

2.2.3 NVEs kommentarer 8

2.3 Ny § 1-7 om aktørgodkjenning for Elhub 9

2.3.1 Høringens forslag 9

2.3.2 Høringsinstansenes kommentarer 9

2.3.3 NVEs kommentarer 10

3 Økonomiske og administrative konsekvenser **11**

4 Endelig forskriftstekst **13**

Forord

Innføring av nordisk balanseavregning (NBS) og Elhub er to viktige skritt mot et mer effektivt kraftmarked. NBS innebærer etablering av en felles regulerkraftavregning for Finland, Norge og Sverige. Hensikten er å redusere etableringsbarrierer for kraftleverandører som ønsker å tilby tjenester i disse landene, og å legge til rette for et felles nordisk sluttbrukermarked for kraft. Elhub er en felles IKT-løsning for informasjonsutveksling mellom aktørene i kraftmarkedet som skal bidra til modernisering av kraftbransjen og legge til rette for bedre utnyttelse av AMS gjennom mer effektiv kommunikasjon og databehandling. NBS og Elhub skal etter planen starte opp henholdsvis 1. mai og 23. oktober 2017.

NVE publiserte den 9. desember 2016 en høring om å pålegge nettselskap og kraftleverandører å gjennomføre nødvendige forberedelser for å innføre NBS og Elhub, jf. høringsdokument 2016-4. Bakgrunnen for høringen er å bidra til å redusere risikoen for at NBS og Elhub kan bli utsatt på grunn av manglende forberedelser hos selskapene, og dermed hindre økte kostnader for samfunnet knyttet til disse prosjektene. NVE viser for øvrig til tidligere forskriftsendringer knyttet til NBS og Elhub som er omtalt i NVE rapportene 15-2015, 51-2015 og 75-2015.

NVE oppsummerer og kommenterer innspillene i denne rapporten. På bakgrunn av dette vedtar NVE å innføre forskriftsbestemmelsene slik som foreslått i forslaget.

Oslo, februar 2017

Per Sanderud
vassdrags- og
energidirektør

Ove Flataker
avdelingsdirektør

1 Innledning

Det vises til høring 2016-4 med forslag til endring i avregningsforskriften. Hensikten med forslaget er å redusere risikoen for ytterligere forsinkelser for prosjektene NBS og Elhub. NVE foreslo derfor å pålegge nettselskap og kraftleverandører å gjennomføre nødvendige forberedelser for å innføre NBS og Elhub etter tidsplanen. Høringsfristen utløp fredag 27. januar 2017 og NVE har mottatt syv høringsuttalelser.

Følgende høringsinstanser har gitt innspill og kommentarer til høringen:

- BKK Nett
- Hafslund Nett AS
- Varanger Kraftnett AS
- Statnett
- Energi Norge
- KS Bedrift
- Defo

Høringen 2016-4 med innkomne høringsuttalelser er publisert på NVEs hjemmeside www.nve.no.

2 Oppsummering av høringsinnspill og NVEs kommentarer

2.1 Overordnede innspill til NBS og Elhub

2.1.1 Høringsinstansenes kommentarer

KS Bedrift og Energi Norge mener at rekkefølgen for innføring av NBS før Elhub ikke er hensiktsmessig. I tillegg har fremdriften av NBS-prosjektet egne utfordringer som for eksempel at det ikke er under nasjonal kontroll, og at det ikke har vært en klar og bred dialog med bransjen vedrørende bl.a. tydelige milepæler. Dessuten har det ikke bare vært utfordringer fra aktørenes side som har forårsaket forsinkelser av NBS-prosjektet. Innspillet suppleres med at aktørenes ressurser for å drive frem prosjektene har vært en utfordring som følge av mange parallelle og pågående prosjekter. På bakgrunn av dette kan en ileggelse av tvangsmulkt overfor et selskap være urimelig. NVE bes om å vurdere faktorer som ligger utenfor et selskaps kontroll ved bruk av tvangsmulkt som et virkemiddel.

2.1.2 NVEs kommentarer

Angående rekkefølgen for innføring av NBS og Elhub, viser NVE til vår vurdering i rapport 2015-15. Hensikten med denne rekkefølgen er at nettavregningsområder (MGA), som skal innføres samtidig med NBS, kan bli testet og verifisert å fungere før Elhub settes i drift.

NVE registrerer at det har vært misnøye med hvordan fremdriften av NBS-prosjektet har vært. Det etterspørres mer detaljert og tydeligere informasjon, frister, og milepæler for NBS prosjektet. NVE viser til at det foreligger veiledning til aktørenes tilpasninger til NBS på www.balanseweb.no, og eSett.com. Med innføring av krav om parallellrapportering vil NVE bidra til at hele bransjen prioriterer å foreta nødvendige tilpasninger til den viktigste milepælen før oppstart av NBS.

NVE vil vurdere alle relevante forhold før eventuell ileggelse av tvangsmulkt, herunder hvorvidt eventuelle forsinkelser skyldes forhold utenfor selskapets kontroll.

2.2 Ny § 5-10 om rapportering av avregningsdata i overgangsperiode til nordisk balanseavregning

2.2.1 Høringens forslag

§ 5-10. Rapportering av avregningsdata i overgangsperiode til nordisk balanseavregning

Nettselskap skal rapportere avregningsdata for perioden fra 20. mars til 28. mai 2017 i henhold til både det eksisterende og det nye avregningssystemet knyttet til nordisk balanseavregning, slik det fremgår av dette kapittelet henholdsvis før og etter endring som trer i kraft 1. mai 2017.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan fatte vedtak om endring av datoene for overgangsperioden.

2.2.2 Høringsinstansenes kommentarer

BKK Nett AS har ingen innspill til forslaget.

DEFO viser til at nødvending informasjon fra eSett Oy for å etterleve den foreslåtte bestemmelsen kun er gitt på engelsk. DEFO mener det kan stride mot norsk lov å forskriftsfeste et krav til handlinger som ikke er forklart på norsk. DEFO mener at NVE bør sørge for at eSett Oy sender ut nødvendig informasjon på norsk.

Varanger Kraftnett AS viser til utfordringer med å forberede seg til NBS samt forholde seg til Statnetts leverandør eSett Oy. Varanger Kraftnett AS foreslår at NVE følger opp eSett Oy og iverksetter pilot-testing for å forenkle forberedelsesarbeidet for samtlige aktører i bransjen. Avslutningsvis skriver selskapet at lovverket ikke bør brukes for å påføre nettselskaper økt økonomisk og arbeidsmiljømessig risiko.

Statnett SF understreker at parallellrapportering er svært viktig for å redusere risikoen for en ytterligere utsettelse av NBS grunnet manglende forberedelser hos aktørene. Samtidig påpeker Statnett at parallellrapportering er viktig slik at eSett Oy kan sammenligne sine avregningsresultater med dagens balanseavregning for å sikre at det nye avregningssystemet fungerer slik det skal. Statnett viser til at det har vært utfordrende å få respons fra aktørene i forberedelsesarbeidet. Dette har krevd mye manuell oppfølging fra Statnett. I testperioden i november/desember 2016, var det kun en tredjedel av nettselskapene som kunne bekrefte å ha korrekte strukturdata. Enda færre selskap kunne bekrefte å ha en fungerende meldingsutveksling.

Statnett mener også at det er viktig å videreføre parallellrapportering etter innføring av NBS den 1. mai, slik at Statnett kan gjenoppta avregning med gjeldende systemer dersom det skulle være behov for dette. Statnett er bekymret for at nettselskapene ikke har tilstrekkelig fokus på å videreføre oppgaven med å parallellrapportere etter innføring av NBS.

Statnett anser parallellrapportering som svært viktig og mener et pålegg om å parallellrapportere i perioden fra 20. mars til 28. mai 2017, er et nødvendig tiltak. Statnett støtter NVEs forslag om obligatorisk parallellrapportering og tror muligheten for sanksjonsmilepæler vil redusere risikoen for en ytterligere utsettelse av NBS.

Hafslund Nett mener det er viktig for tidsplanen at alle nettselskap gjør de nødvendige forberedelser til rett tid, for å unngå ytterligere kostnadsdrivende utsettelser. Hafslund Nett støtter NVEs forslag om obligatorisk parallellrapportering i overgangsperioden fra 20. mars til 28. mai 2017. Hafslund Nett mener dette er et fornuftig tiltak for å redusere risikoen for ytterligere utsettelser av innføringen av NBS.

2.2.3 NVEs kommentarer

Til DEFO sitt innspill viser NVE til at det ikke er krav i lov eller forskrift om at veiledningsdokumenter skal være på norsk. Det er i første rekke avregningsansvarlig som har ansvar for å sørge for nødvendig veiledning for rapporteringen til eSett Oy, herunder vurdere om slike dokumenter bør oversettes til norsk. DEFO har ikke spesifisert hvilke dokumenter det gjelder, men NVE er orientert om at bl.a. veiledningen «NBS Handbook»

har blitt oversatt til norsk. Avregningsansvarlig har også etablert telefonsupport for nettselskap som skulle ha behov for bistand og forklaringer på norsk. NVE anser dette å være tilstrekkelig.

Til Varanger Kraftnett sitt innspill, så kan NVE forsikre om at vi følger opp avregningsansvarliges ansvar i NBS-prosjektet, og ikke bare nettselskapenes ansvar. I tillegg kan NVE orientere om at Statkraft og Hafslund Nett har tatt del i pilottesting av NBS. NVE mener likevel det er nødvendig at alle nettselskap deltar med parallellrapportering til både avregningsansvarlig og eSett Oy.

På bakgrunn av innkomne innspill og NVEs vurdering, vedtar vi å innføre bestemmelsen slik som foreslått. Bestemmelsen skal tre i kraft straks, og rapportering av avregningsdata til både Statnett og eSett Oy i perioden 20. mars til 28. mai 2017 blir obligatorisk.

2.3 Ny § 1-7 om aktørgodkjenning for Elhub

2.3.1 Høringens forslag

§ 1-7. *Godkjenning av nettselskap og kraftleverandører for informasjonsutveksling med Elhub*

Nettselskap skal være godkjent for informasjonsutveksling med Elhub av Systemstøtten for Ediel innen 1. juli 2017. Det samme gjelder for kraftleverandører som skal omsette kraft til sluttbrukere ved oppstart av Elhub.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan fatte vedtak om endring av fristen i første ledd.

2.3.2 Høringsinstansenes kommentarer

BKK har ingen innspill til forslaget.

For å redusere risikoen for utsettelse av Elhub mener Statnett at det er nødvendig å sikre at alle aktørene har verifisert at de støtter meldingsutveksling med Elhub i god tid før oppstart. Statnett mener derfor det er nødvendig å stille krav til at alle selskap som skal utveksle informasjon med Elhub via det elektroniske grensesnittet for meldingsutveksling (EMIF), må ha oppnådd godkjenning for informasjonsutveksling med Elhub innen 1. juli 2017. Kravet må gjelde nettselskaper og kraftleverandører, men også balanseansvarlige og tredjeparter, dersom disse ønsker å utveksle meldinger med Elhub. Statnett presiserer at godkjenning for meldingsutveksling mot Elhub på M6 1. juli 2017 skal skje mot Elhub testsystem, og ikke mot Edielportalen slik som beskrevet i høringsdokumentet.

Hafslund Nett mener det er viktig for tidsplanen at alle nettselskap gjør de nødvendige forberedelser til rett tid, for å unngå ytterligere kostnadsdrivende utsettelser. Hafslund Nett støtter NVEs forslag, men med forbehold om at Elhub må være klar for testing av aktørgodkjenning i god tid før milepælen. Bakgrunnen er at Hafslund Nett har opplevd problemer med testingen fordi Elhub ikke har respondert som forventet.

Varanger Kraftnett viser til utfordringer med å forberede seg til innføring av Elhub samt forholde seg til Statnetts leverandør Elhub AS. Varanger Kraftnett AS foreslår at NVE følger opp Elhub AS. Avslutningsvis foreslår selskapet at lovverket ikke skal brukes for å påføre nettselskaper økt økonomisk og arbeidsmiljømessig risiko.

2.3.3 NVEs kommentarer

Det er riktig at aktørgodkjenningen vil være basert på at hver enkelt aktør har passert tester i Elhubs testsystem, og ikke mot Edielportalen slik som NVE refererte til i høringsdokumentet. For mer praktisk informasjon om testing for aktørgodkjenning vises det til veiledning på www.elhub.no.

NVE er enig med Statnett at dersom en kraftleverandør ønsker å opprettholde sin markedsadgang etter innføring av Elhub, så må kraftleverandøren også bli godkjent for informasjonsutveksling med Elhub, ref. forslagets første ledd annet punktum. Statnett kan kreve at balanseansvarlige og tredjeparter skal gjennomføre test for aktørgodkjenning, men NVE vurderer at det ikke er nødvendig å forskriftsfeste krav til aktørgodkjenning for disse rollene i Elhub.

Testsystemet skal være tilgjengelig for aktørene i god tid før fristen for aktørgodkjenning den 1. juli 2017. Dersom testsystemet ikke er klart i god tid før fristen løper ut, kan NVE fatte vedtak om endring av fristen. Til Varanger Kraftnett sitt innspill så vil NVE også følge opp Statnetts leverandør Elhub AS.

På bakgrunn av innkomne innspill og NVEs vurdering, vedtas bestemmelsen som foreslått. Bestemmelsen skal tre i kraft straks, og det blir obligatorisk for nettselskapene å oppfylle krav til aktørgodkjenning i Elhubs testsystem innen 1. juli 2017.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Hensikten med forskriftsendringene er å hindre store kostnadsoverskridelser som kan oppstå dersom oppstart av NBS eller Elhub må utsettes på grunn av manglende forberedelser hos nettselskap og kraftleverandører. Forskriftsendringene skal derfor bidra til samfunnsøkonomisk effektivitet, og medfører i utgangspunktet ingen negative økonomiske og administrative konsekvenser.

Nettselskap og kraftleverandører kan bli berørt av forskriftsendringene dersom de ikke gjør nødvendige forberedelser for å overholde avregningsforskriftens bestemmelser om NBS og Elhub som allerede er vedtatt.

4 Endelig forskriftstekst

Forskrift om endring i forskrift om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.

Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 20.02.2017 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 9-1 bokstav g og i, jf. lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6.

I

I forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. gjøres følgende endringer:

Ny § 1-7 skal lyde:

§ 1-7. *Godkjenning av nettselskap og kraftleverandører før oppstart av Elhub*

Nettselskap skal være godkjent for informasjonsutveksling med Elhub av Systemstøtten for Ediel innen 1. juli 2017. Det samme gjelder for kraftleverandører som skal omsette kraft til sluttbrukere ved oppstart av Elhub.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan fatte vedtak om endring av fristen i første ledd.

Ny § 5-10 skal lyde:

§ 5-10. Rapportering av avregningsdata i overgangsperiode til nordisk balanseavregning

Nettselskap skal rapportere avregningsdata for perioden fra 20. mars til 28. mai 2017 i henhold til både det eksisterende og det nye avregningssystemet knyttet til nordisk balanseavregning, slik det fremgår av dette kapittelet henholdsvis før og etter endring som trer i kraft 1. mai 2017.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan fatte vedtak om endring av datoene for overgangsperioden.

II

Forskriften skal tre i kraft straks. Forskriften oppheves fra og med 31. desember 2017.

Norges vassdrags- og energidirektorat

Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 09575
Internett: www.nve.no